

ผลของการพยาบาลโดยใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยา
ต่อพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด
ระยะเวลาคลอด และการรับรู้ประสบการณ์การคลอด
ของผู้คลอดครรภ์แรก

นางสาวยุวดี ทรัพย์ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 639 - 323 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF NURSING CARE USING NONPHARMACOLOGICAL TECHNIQUE
OF PAIN RELIEF ON PAIN COPING BEHAVIORS DURING DELIVERY,
DURATION OF LABOR AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH
EXPERIENCE IN PRIMIPARAS**

Miss Yuwadee Subprasert

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974 - 639 - 323 - 5

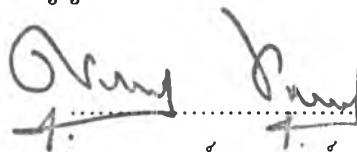
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการพยาบาลโดยใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยา
ต่อพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด ระยะเวลาดคลอด
และการรับรู้ประสบการณ์การคลอด ของผู้คลอดครรภ์แรก

โดย นางสาวยุวดี ทรัพย์ประเสริฐ

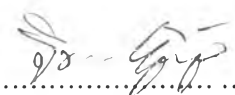
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

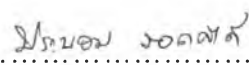
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

.....กรรมการ

ยวดี ทรัพย์ประเสริฐ : ผลการพยาบาลโดยใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยาต่อพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด ระยะเวลาลคลอด และการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรก (EFFECTS OF NURSING CARE USING NONPHARMACOLOGICAL TECHNIQUE OF PAIN RELIEF ON PAIN COPING BEHAVIORS DURING DELIVERY, DURATION OF LABOR, AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE IN PRIMIPARAS)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ประนอม รอดคำดี, 149 หน้า, ISBN 974-639-323-5

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลโดยใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยา ต่อพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด ระยะเวลาลคลอด และการรับรู้ประสบการณ์การคลอด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้คลอดครั้งแรกที่มาฝากครรภ์และคลอดที่สถานส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก (โรงพยาบาลแม่และเด็ก) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 4 ราชบุรี จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนเท่าๆ กัน กลุ่มทดลองได้รับการสอนเกี่ยวกับการคลอดและการบรรเทาความเจ็บปวดในระยะคลอดในช่วงก่อนคลอด 1-2 สัปดาห์ และได้รับการทบทวนและสนับสนุนให้ใช้เทคนิคการบรรเทาความเจ็บปวดเมื่อเข้าสู่ระยะคลอด ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอน แบบทดสอบความรู้ หลังการเรียนการสอน ภาพพลิกและแผ่นพับเรื่องการคลอดและการบรรเทาความเจ็บปวดในระยะคลอด ดนตรีเทปบันทึกเสียงเพลงบรรเลงในแนว Light Music และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด และแบบสัมภาษณ์การรับรู้ประสบการณ์การคลอด ความเที่ยงของเครื่องมือแต่ละชุดเท่ากับ .97 และ .72 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าที (Paired t-test)

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอดของกลุ่มทดลอง ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระยะเวลาลคลอดของกลุ่มทดลองยาวนานกว่ากลุ่มควบคุม แต่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การรับรู้ประสบการณ์การคลอดของกลุ่มทดลองเป็นไปในทางบวกมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลเด็ก
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C886333 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD : NURSING CARE USING NONPHARMACOLOGICAL TECHNIQUE OF PAIN RELIEF / PAIN COPING BEHAVIOR / DURATION OF LABOR / PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE / PRIMIPARAS

YUWADEE SUBPRASERT : EFFECTS OF NURSING CARE USING NONPHARMACOLOGICAL TECHNIQUE OF PAIN RELIEF ON PAIN COPING BEHAVIORS DURING DELIVERY, DURATION OF LABOR, AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE IN PRIMIPARAS

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PRANOM RODCUMDEE, PH.D. 149 PP. ISBN 974-639-323-5

The purposes of this quasi-experimental research were to study the effects of nursing care using nonpharmacological technique of pain relief on pain coping behaviors during delivery, duration of labor, and perception of childbirth experience in primiparas. The research design was posttest-only design with nonequivalent group. Research samples consisted of 30 primiparas, who attended prenatal clinic and were later admitted to labor and delivery unit of the Maternal and Child Hospital, Health Promotion Region 4. They were selected by purposive sampling technique and were equally assigned into the experimental group and the control group. The experimental group received teaching using nonpharmacological technique of pain relief at 1-2 weeks before delivery, then were review again and promoted using this technique during labor period, while the control group received only routine care procedures. The research instruments which were developed by the researcher and tested for the content validity by panel of experts, were two format. In addition two instruments were The Labor Pain Coping Behavior Observation Form and The Perception of Birth Experience interview guideline. The reliability of two tools were .97 and .72 respectively. Data were analyzed by using Paired t-test.

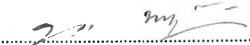
Major findings were as follows :

1. The pain coping behavior in the experimental group were significantly better than those of the control group ($p < .05$).
2. The duration of labor in the experimental group was longer than the control group were not significantly different ($p < .05$).
3. The perception of childbirth experience in the experimental group were significantly more positive than those of the control group ($p < .05$).

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ที่ได้เอาใจใส่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยอย่าง สม่ำเสมอจนสำเร็จลุล่วง และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ เครื่องมือในการทำวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์พนัส พุกฤษ์สุนันท์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 4 ราชบุรี นายแพทย์อนุชิต นิตธิธรรมขง ผู้อำนวยการสถานส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก (โรงพยาบาลแม่และเด็ก) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 4 ราชบุรี แพทย์ และเจ้าหน้าที่ ประจำแผนก สูติกรรมโรงพยาบาลแม่และเด็กทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็น อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณพาสนา ศรีวนิชย์กุล และ คุณวิไลลักษณ์ ตระกูลศักดิ์ ซึ่งทำหน้าที่ ผู้ช่วยวิจัยที่ดี ขอขอบคุณอาจารย์สุปิ่น แพงบุปผา ที่กรุณาให้คำแนะนำในเรื่องคนตรี และขอ ขอบคุณผู้คลอดทุกท่านที่เข้าร่วมการศึกษาและให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย บางส่วน

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็น กำลังใจให้กับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ยุวดี ทรัพย์ประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การคลอดและความเจ็บปวดจากการคลอด.....	11
2.2 พฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด.....	32
2.3 การพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด.....	37
2.4 การพยาบาลผู้คลอดในระยะที่หนึ่งของการคลอดของห้องคลอด แผนกสูติกรรม สถานส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก (โรงพยาบาลแม่และเด็ก) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 ราชบุรี.....	55
2.5 การรับรู้ประสบการณ์การคลอด.....	57
2.6 รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากร.....	76
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
3.3 การดำเนินการทดลอง.....	85

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	92
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	102
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	130
ภาคผนวก ค.....	142
ภาคผนวก ง.....	145
ประวัติผู้วิจัย.....	149

สารบัญ

ตารางที่	หน้า
1	89
2	94
3	97
4	98
5	99
6	100
7	101

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่	
1 แสดงส่วนประกอบของหน้าที่ต่างๆ ในทฤษฎีควบคุมประตุ.....	22
2 แสดงกลไกการออกฤทธิ์ของมอร์ฟินและสารคล้ายมอร์ฟินในร่างกาย	23